



ParkVest – Nyhetsbrev nr. 2/2010



The Norwegian
Center for Movement
Disorders

Kjære pasienter, kontrollpersoner og pårørende i ParkVest-studien.

ParkVest-studien hadde som intensjon å gi ny kunnskap om hvordan Parkinsons sykdom utvikler seg slik at nevrologer og leger som behandler pasienter med Parkinsons sykdom kan ha bedre informasjon om hvordan sykdommen påvirker den enkelte pasient. I tillegg til å studere symptomutvikling og risikofaktorer ved Parkinsons sykdom, har vi også hatt ambisjoner om å studere om det kan påvises endringer i hjernen etter hvert som sykdommen utvikler seg. Nylig har Turi Dalaker ved Stavanger Universitetssjkehus forsvart sin doktorgrad som utgår fra ParkVest-studien. Dalaker har vist at det foreligger svært beskjedne forandringer i hjernen hos parkinsonpasienter sammenlignet med kontrollpersoner. Parkinsonpasienter som opplever redusert hukommelse har noe redusert hjernevolum og det er nærliggende å trekke den konklusjon at nervecelledød i hjernen har sammenheng med hukommelsesreduksjon. Ved normal hukommelse var hjernen lik det en finner hos kontrollpersoner. Les mer om Dalakers doktorgrad på baksiden av nyhetsbrevet.

ParkVest-studien er en stor vitenskapelig suksess. Til nå er det utgått 15 vitenskapelige publikasjoner og flere unge leger både i Bergen og i Stavanger arbeider med sine doktorgradsprosjekt knyttet til ParkVest-studien. På internasjonale møter legges det frem data fra studien og som oftest fører våre data til interessante diskusjoner om hvordan symptomutviklingen er ved Parkinsons sykdom. Så langt vil vi si at data tyder på at Parkinsons sykdom kan være svært godartet hos mange pasienter. Generelt har en tidligere tenkt at sykdommen utvikler seg mer alvorlig enn slik det kan synes hos pasientene i ParkVest-studien.

Det er viktig for oss som prosjektledere å arbeide for å holde optimismen oppe hos leger, sykepleiere, pasienter og kontrollpersoner i ParkVest-studien. Vi ønsker å fortsette våre undersøkelser av parkinsonpasienter og kontrollpersoner, også etter hvert som sykdom og alder krever sitt, og gjør det tyngre og tyngre å delta i studien.

Vi vil fra studieledelsen ønske alle våre pasienter og kontrollpersoner en god jul og et godt nyttår!

Med vennlig hilsen prosjektlederne

Jan Petter Larsen
Forskningssjef/professor dr.med.

Ole-Bjørn Tysnes
Avdelingssjef/professor dr.med.

Første doktorgrad fra ParkVest-studien



Foto: Tom Galta

Turi Olene Dalaker disputerte 12. november 2010 for doktorgraden ved Universitetet i Bergen med avhandlingen "Structural brain MRI and cognition in newly diagnosed Parkinson's disease".

Dette er den første doktorgraden som er basert på data fra ParkVest-studien. Målet med avhandlingen var å undersøke om det ved magnettomografiundersøkelser (MR) er mulig å avdekke endringer i hjernen som kan forklare en eventuell mild kognitiv svikt (blant annet redusert oppmerksomhet og hukommelse) i tidlig fase av Parkinsons sykdom.

I et tidligere nyhetsbrev skrev vi at foreløpige analyser av MR-bilder viste ingen forskjeller av betydning mellom de med sykdommen og de uten. Dalaker har i sitt arbeid gjort flere avanserte analyser i samarbeid med et forskningssenter i Buffalo, USA. Disse siste resultatene viser små forskjeller i ventrikkelsystemet, de væskefylte hulrommene i hjernen, hos pasienter med mild kognitiv svikt sammenlignet med kontrollpersonene. Dette kan tyde på en viss grad av nervecelledød i deler av hjernen (hjernestamme, midthjerne og temporallapper).

Forskningen fremover bør prøve å avdekke mer av sykdomsmekanismene bak kognitiv svikt ved Parkinsons sykdom. Ved å kartlegge særtrekk ved mild kognitiv svikt, et mulig forstadium til demens, ønsker en å oppnå kunnskap som kan være med på å forhindre denne siden ved Parkinsons sykdom.

Livskvalitet ved Parkinsons sykdom

ParkVest-studien er designet slik at den vil gi oss mer kunnskap om hvilke symptomer som utgjør hovedplagene hos parkinsonpasienter. Vi antar at summen av symptomer og plager, og eventuelt behandlingen av disse, har mye å si for pasientens livskvalitet.

ParkVest-studien har gjort det mulig å undersøke hvordan livskvaliteten utvikler seg over tid. Takket være kontrollpersonene som er med i studien, har vi også hatt muligheten til å undersøke hvordan utviklingen i selvopplevd livskvalitet har vært sammenlignet med personer i samme aldersgruppe som ikke har Parkinsons sykdom. Dette er noe helt unikt ved vår studie og vil i årene som kommer gi oss nyttig vitenskapelig og praktisk kunnskap.

Vi har analysert undersøkelsesdata på selvopplevd livskvalitet fra studiens start til ettårskontrollen. Undersøkelsesmaterialet baserer seg på et spørreskjema dere selv har fylt ut med 36 spørsmål om livskvalitet. Svarene viser at pasienter med Parkinsons sykdom har litt dårligere livskvalitet enn de som ikke har Parkinsons sykdom ved diagnosetidspunktet, men forskjellen er ikke stor. Lignende tall finnes også i andre studier hvor en har spurt pasienter med andre kroniske sykdommer.

Etter ett år opplever de som *ikke* har Parkinsons sykdom en liten forverrelse i det som benevnes som fysisk livskvalitet, eksempelvis lett redusert evne til å klare seg selv i dagliglivet. Dette antar vi er et uttrykk for den naturlige aldringsprosessen. Pasienter med Parkinsons sykdom, derimot, viser ikke denne forverrelsen; de står enten på stedet hvil eller blir bedre, og dette er avhengig av behandling. Det samme gjelder såkalt mental livskvalitet, et mål på for eksempel evnen til å delta i sosiale lag. Også dette synes å være avhengig av behandling.

I sum er det vår konklusjon at pasienter med Parkinsons sykdom ved diagnosetidspunktet har lett redusert livskvalitet sammenlignet med pasienter som ikke har Parkinsons sykdom. Men dersom parkinsonpasienter blir ivaretatt, fulgt opp og eventuelt behandlet – kan de det første sykdomsåret få livskvalitet opp mot det nivå vi finner hos personer uten Parkinsons sykdom. Studien viser altså at behandlingen ikke bare virker på symptomer som skjelving og stivhet, men at den også har mye å si for den generelle livskvaliteten.